

Programación de Análise

Índice

- 1. Introducción**
  - 1.1 Marco Legal
  - 1.2 Características do centro
  - 1.3 Características do alumnado
- 2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais**
  - 2.1 Grao Profesional
- 3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais**
- 4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Análise**
  - 4.1 Grao profesional da materia de Análise
    - 4.1.1 Obxectivos
    - 4.1.2 Contidos
    - 4.1.3 Criterios de avaliación
- 5. Metodoloxía**
  - 5.1 Principios metodolóxicos
  - 5.2 Métodos didácticos
- 6. Atención á diversidade**
- 7. Temas transversais**
  - 7.1 Educación en valores
  - 7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)
- 8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas**
  - 8.1 Actos institucionais
  - 8.2 Cursos e clases maxistras
  - 8.3 Audicións
  - 8.4 Outros
- 9. Secuenciación por cursos**
  - 9.1 Curso: 5º de grao profesional
    - 9.1.1 Obxectivos
    - 9.1.2 Contidos
    - 9.1.3 Avaliación
    - 9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula
    - 9.1.5 Medidas de recuperación
    - 9.1.6 Recursos didácticos
  - 9.2 Curso: 6º de grao profesional
    - 9.2.1 Obxectivos
    - 9.2.2 Contidos
    - 9.2.3 Avaliación
    - 9.2.4 Medidas de recuperación
    - 9.2.5 Recursos didácticos

- 10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica29**
- 11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento30**
- 12. ANEXOS31**
  - 12.1 Probas de acceso a outros cursos.31

1. Introducción

Esta programación da materia de Análise de 5º e 6º do grao profesional ten a súa fundamentación no R.O.C actualizado dos conservatorios de música da Xunta de Galicia. Os estudos de Análise musical sitúanse tralos estudos de harmonía de 3º e 4º do grao profesional. Os estudos de Análise musical dan o alumnado unha ferramenta para a interpretación e comprensión da obra musical ó completo. A perspectiva que aporta o análise dunha obra musical nos seus aspectos harmónicos, formais, estéticos, rítmicos e demais elementos compositivos e estilísticos dotan ao intérprete dunha visión xeral e compacta da obra que posibilita unha interpretación profesional e acorde ó estilo, á época e ó hacer dunha época, tendo en conta o autor, o estilo, a obra no seu contexto do repertorio, etc.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das

ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.

- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilita a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanza artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Análise

---

4.1 Grao profesional da materia de Análise

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

4.1.1 Obxectivos

As ensinanzas da Análise dos estudos profesionais de música terán como obxectivo contribuir a desenvolver no alumnado as seguintes capacidades:

- a) Coñecer os principais e máis básicos elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, desde o canto gregoriano ata a actualidade, con especial incidencia nos estilos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.
- b) Analizar obras dos estilos da práctica tonal (Barroco, Clasicismo e Romanticismo) atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía (cadencias, acordes e procedementos modulatorios), temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc
- c) Sinalar na obra as características dos parámetros que a compoñen conferíndolle unha estética propia do estilo a que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos compositivos de cada época cos tipos de obras que derivan deles.
- d) escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.
- e) tocar esquematicamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.

4.1.2 Contidos

- a) Coñecemento básico dos principais e dos máis básicos elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, desde o canto gregoriano ata a actualidade (incluíndo referencias á música non occidental).
- b) Estudo a través da análise dos compoñentes da linguaxe musical (macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía -cadencias, acordes e procedementos modulatorios-, temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.), a partir de obras de diversas épocas e autores, dos estilos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.

- c) Práctica auditiva e instrumental dos acordes e das fórmulas harmónicas máis características das épocas da práctica tonal, que conduza á súa interiorización.

4.1.3 Criterios de avaliación

- a) Identificar mediante a análise de obras os compoñentes da linguaxe musical das épocas da historia da música occidental. Con este criterio poderase avaliar a habilidade do alumnado no recoñecemento dos elementos estudados e a comprensión desde o punto de vista do estilo considerado sincronicamente e diacronicamente.
- b) Sinalar os elementos da linguaxe musical que lle confiren á obra analizada un determinado estilo. Mediante este criterio preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os procedementos compositivos pertencentes a unha época, a un estilo ou a un autor, avaliar o seu papel funcional e comprendelos desde o punto de vista do estilo.
- c) Expor, con base na análise de obras das épocas da linguaxe musical occidental, os elementos, os procedementos e os niveis estruturais que configuran a forma a grande escala e a súa relación coas estruturas máis pequenas. Preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os criterios seguidos polo autor ou a autora na elaboración da forma global da obra (criterios de proporción, coherencia, contraste, etc.), comprender a relación dos devanditos criterios cos elementos que configuran a forma a pequena escala, e determinar os niveis estruturais establecendo o papel que os elementos e os procedementos xogan dentro deles.
- d) Identificar auditivamente os elementos e os procedementos que configuran a forma a pequena escala e a grande escala. Mediante este criterio poderase avaliar o progreso da capacidade auditiva do alumnado, a través da identificación dos elementos e dos procedementos estudados.

5. Metodoloxía

A metodoloxía do análise é en gran parte similar ó análise doutras disciplinas por canto a observación e determinación dos elementos e procedementos usados polo autor son de vital importancia para acadar a habilidade e capacidade analítica xeral.

A clase maxistral será unha ferramenta de uso na clase de Análise musical, onde expónse os elementos máis relevantes do estilo, do autor e da obra en si e desenvolverase as capacidades de observación, síntese e discriminación de elementos constructivos.

O traballo de clase será reforzado con observación e análise de obras en casa.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** Análise é un dos fundamentos da composición musical e esta require unha serie de destrezas que se adquiren mediante a práctica.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases, ensinándolle a traballar de forma independente.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é colectiva a maior parte do tempo, por elo debemos habilitar determinadas franxas da clase para poder corrixir exercicios individuais para un mellor aprendizaxe e seguemento.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Xa que a nosa materia se imparte en clases colectivas fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e de respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.
- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tívéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de percusión teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

O aproveitamento das novas tecnoloxías como ferramenta complementaria da formación é unha das actualizacións do novo paradigma pedagóxico da derradeira década. A utilización de software de edición de partituras e de son para a escoita, o emprego de materiais audiovisuais, a pesquisa de información na rede sobre os estilos musicais, os análises previos de obras ou de autores vistos na clase, ou o coñecemento de ferramentas en rede para o uso complementario dos estudos de análise musical, son os xeitos de uso e tratamento das novas tecnoloxías da información.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Percusión terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Percusión, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do Departamento de Canto serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico: Terá lugar ao inicio do curso.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde cada ano se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobado o aproveitamento das novas tecnoloxías como ferramenta complementaria da formación é unha das actualizacións do novo paradigma pedagóxico da derradeira década. A utilización de software de edición de partituras e de son para a escucha, o emprego de materiais audiovisuais, a pesquisa de información na rede sobre os estilos musicais, os análises previos de obras ou de autores vistos na clase, ou o coñecemento de ferramentas en rede para o uso complementario dos estudos de análise musical, son os xeitos de uso e tratamento das novas tecnoloxías da información. Os no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Composición teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e será incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, semO aproveitamento das novas tecnoloxías como ferramenta complementaria da formación é unha das actualizacións do novo paradigma pedagóxico da derradeira década. A utilización de software de edición de partituras e de son para a escucha, o emprego de materiais audiovisuais, a pesquisa de información na rede sobre os estilos musicais, os análises previos de obras ou de autores vistos na clase, ou o coñecemento de ferramentas en rede para o uso complementario dos estudos de análise musical, son os xeitos de uso e tratamento das novas tecnoloxías da información. pre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

A participación en audicións organizadas por outros departamentos, levando as partituras a interpretar e facendo un análise previo o post-audición, será unha das actividades posibles de realizar, concretamente é moi doado para esta actividade analizar as obras que se leven a interpretación do Coro ou Orquestra do Conservatorio.

8.4 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, como son os “Premios Honoríficos David Russell”, ou os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que o Departamento de Composición pode axudar dalgún xeito.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Análise do grao profesional por cursos.

9.1 Curso: 5º de grao profesional

9.1.1 Obxectivos

- Coñecer os principais elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores desde o canto gregoriano ata a actualidade, con especial incidencia nos estilos da práctica tonal: Barroco, Preclasicismo e Clasicismo
- Analizar obras dos estilos da práctica modal e tonal, aA participación en audicións organizadas por outros departamentos, levando as partituras a interpretar e facendo un análise previo o post-audición, será unha das actividades posibles de realizar, concretamente é moi doado para esta actividade analizar as obras que se leven a interpretación do Coro ou Orquestra do Conservatorio. tendendo aos parámetros que as compoñen: macroestructuras e microestructuras, proporcións, tonalidade, harmonía, temática e motivica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.
- Sinalar na obra as características dos parámetros anteriores conferíndolle unha estética propia do estilo á que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos compositivos de cada época cos tipos de obras que derivan deles.
- escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.
- Tocar esquemáticamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.

9.1.2 Contidos

Tradicionalmente os contidos clasifícanse en tres categorías: procedimentais, conceptuais e actitudinais. Debido á natureza da asignatura traballáranse sobre todo os de índole procedimental e conceptual. Por este motivo non se realiza unha división en tres categorías, aínda que si se fai unha clasificación con seis áreas de coñecemento sobre os aspectos técnicos a traballar:

- Análise Harmónica:
  1. A tonalidade
  2. A modulación
  3. As dominantes secundarias
  4. Cadencias e a súa función estrutural
  5. Acordes e notas de adorno.

6. Harmonías especiais. O acorde de 6ª napolitana e o de 6ª aumentada. Tipos e características.
  7. As harmonías do modo maior mixto
  8. A consoancia e a disonancia.
- Análise Melódica:
    9. Ámbito melódico
    10. Movemento melódico
    11. Función melódica
  - Análise Rítmica:
    12. Tema, motivo ou deseño
    13. Frases e semifrases
    14. Articulación
  - Análise Sonora:
    15. O timbre e as diferenzas entre os instrumentos musicais e a voz
    16. Os instrumentos transpositores, os seus rexistros e tesituras
    17. A dinámica
    18. A textura. Tipos e características.
    19. Os tipo de acompañamento: baixo de Murky e baixo Alberti.
  - Análise da Forma Musical:
    20. Relación entre texto e forma: madrigal e motete. O coral de J.S. Bach.
    21. Aria da capo e dal segno. A forma ritornello e o recitativo.
    22. Preludio, Fuga, Concerto grosso, concierto solístico, trío sonata, sonata barroca –da chiesa e da camera-, suite barroca. A obertura francesa e italiana.
    23. As formas binarias preclásicas
    24. A forma sonata clásica
    25. Sonata para piano, sonata a dúo, cuarteto de corda e sinfonía
    26. Forma sonata de movemento rápido
    27. Forma sonata sen desenvolvemento
    28. Forma Lied
    29. Minueto (scherzo) e trío
    30. Rondó, rondó sonata
    31. Tema con variacións.
  - Análise da Modalidade.
    32. As escalas modais
    33. Cadencias básicas modais (de sensible, de dobre sensible, Landini, etc)
    34. A modalidade nos corais de J.S. Bach.
  - Análise do estilo
    35. Diferenzas estilísticas entre a música do final do Renacemento e o comezo do Barroco.
    36. Diferencias estilísticas entre o estilo galante, o estilo sensible

- (Empfindammer stil) e o estilo de Domenico Scarlatti.
37. Diferenzas estilísticas entre a música barroca e a clásica
  38. O estilo do Sturm und Drung.
  39. Características de estilo dos compositores principais do Barroco, Preclasicismo e Clasicismo (C. Monteverdi, C. Gesualdo, A. Corelli, J.S. Bach, A. Vivaldi, C.P.E. Bach, J.C. Bach, Domenico Scarlatti, J. Haydn, W.A. Mozart e L.V. Beethoven).

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Identificar mediante a análise de obras os compoñentes da linguaxe musical das épocas da historia da música occidental.
- Sinalar os elementos da linguaxe musical que lle confiren á obra analizada un determinado estilo
- Expor, con base na análise de obras das épocas da linguaxe musical occidental, os elementos, os procedementos e os niveis estruturais que configuran a forma a grande escala e a súa relación coas estruturas máis pequenas.
- Identificar auditivamente os elementos e os procedementos que configuran a forma a pequena escala e a grande escala.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

- Coñecemento básico dos principios e dos máis básicos elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, do Barroco, Preclasicismo e Clasicismo.
- Coñecemento a través da análise dos compoñentes da linguaxe musical (macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía – cadencias, acordes e procedementos modulatorios-, te-

mática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agóxica, tímbrica, articulación, etc.), a partir de obras de diversa época e autores, dos estilos da práctica tonal: Barroco e Clasicismo.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Os procedementos serán a observación sistemática, diaria e directa do alumnado; o cartafol de clase; o diario de clase; os exercicios e/ou traballos e os exames.
- Realizarase unha avaliación inicial ou diagnóstica, unha formativa e outra sumativa ou final.
- O retraso na entrega de traballos poderá supoñer unha penalización dun 50% na calificación dos mesmos.
- Se un alumno non asiste a alguna das clases deberá poñerse en contacto co profesor ou cos compañeiros para informarse acerca das posibles tarefas propostas durante a súa ausencia. A non asistencia a cada unha das sesións non exime da obriga de presentar ditos exercicios na data proposta na aula.
- A reiteración na demora ó chegar á clase (3 retrasos de 10 ou máis minutos) suporá unha falta non xustificada datada co último día da tardanza.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- A participación activa na clase suporá o 10% da nota final.
- A correcta realización dos exercicios e/ou traballos suporá o 30% da nota final.
- A nota dos diferentes exames (escritos e orais) suporán o 60% da nota final.

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Avaliarase a excelencia do alumnado que aspira á ampliación de matrícula mediante un exame no que o alumnado terá que demostrar ter alcanzado todos os obxectivos do curso.

9.1.5 Medidas de recuperación

Estas medidas serán necesarias no caso de que o alumnado non acade os obxectivos mínimos esixibles.

9.1.5.1 Probas extraordinarias

A proba consistirá:

- Na análise dunha obra/as ou fragmentos (do período barroco, preclásico ou clásico), facendo fincapé na análise sonora, melódica, rítmica, harmónica e formal.
- Realización de preguntas xa sexan teóricas ou ben teórico-prácticas sobre os contidos do curso.

9.1.6 Recursos didácticos

- Encerado e papel pentagramados
- Piano eléctrico
- Proxector de vídeo
- Pizarra dixital
- Equipo de audio
- Gravacións discográficas para as audicións
- Partituras para a análise
- Internet
- Vídeos didácticos sobre análise melódico e harmónico aloxados no espazo ABALAR.
- Bibliografía:
  - Armonía. Diether da Motte. Ed. Labor, 1989.
  - Tratado de la Forma Musical. Clemens Kühn. Ed. Span Press Universitaria, 1998.
  - Historia de la composición musical en ejemplos comentados. Clemens Kühn. Idea Música, 2003.
  - La Melodía. Ernst Toch. Ed. Span Press Universitaria.
  - Análisis del Estilo Musical. Jan LaRue. Ed. Span Press Universitaria, 1998.
  - Formas de Sonata. Charles Rosen. Ed. Labor, 1994.
  - Anthology of Classical Music . Philip Downs. Ed. Norton.
  - La música barroca. John Walter Hill. Ed. Akal música.
  - La música clásica. Philip G. Downs. Ed. Akal música.
  - La música en la época barroca. Manfred F. Bukofzer. Alianza Editorial, 1998.
  - Historia de la música occidental vols. 1 y 2. Donald J. Grout y Claude V. Palisca. Alianza Música, 1996.
  - Análisis musical: Claves para entender e interpretar la música. Margarita Lorenzo de Reizábal y Arantza Lorenzo de Reizábal. Editorial de Música Boileau, 2009.

- Historia de la composición musical en ejemplos comentados. Clemens Kühn. Idea Música, 2003.

9.2 Curso: 6º de grao profesional

9.2.1 Obxectivos

- Analizar obras dos estilos da práctica tonal, atendendo aos parámetros que as compoñen: forma, harmonía, textura, ritmo, melodía, etc.
- Coñecer os principais elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores desde o canto gregoriano ata a actualidade, con especial incidencia nos estilos da práctica tonal: Romanticismo e Impresionismo.
- Analizar obras dos estilos da práctica tonal, atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía, temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.
- Sinalar na obra as características dos parámetros anteriores conferíndolle unha estética propia do estilo a que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos compositivos de cada época cos tipos de obras que derivan deles.
- Recoñecer mediante a audición e a lectura as estruturas e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.
- Tocar esquematicamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.

9.2.2 Contidos

- Características pre-románticas de compositores anteriores ó Romanticismo: Domenico Scarlatti, C. P. E. Bach, W. A. Mozart, J. Haydn e L. V. Beethoven.
- Características xerais do Romanticismo. Periodificación, correntes estilísticas, autores e rasgos característicos.
- Características de estilo dos principais compositores románticos: F. Mendelssohn, F. Schubert, R. Schumann, F. Chopin, J. Brahms, F. Liszt, R. Wagner.
- Procedementos analíticos. Análise formal, estilística, armónica, melódica, rítmica e textural. Aplicación ao repertorio do Romanticismo.
- Estruturas formais do Romanticismo. A forma sonata e a pequena forma romántica para piano. O Lied instrumental. A aria de ópera romántica. A asimetría. A célula como material compositivo. O leitmotiv wagneriano.
- Lied de F. Schubert e R. Schumann. O ciclo de lieder. A relación entre o texto e a música.

- A textura romántica. Novos acompañamentos para piano. Hemiolias e polirritmias. A síncopa armónica.
- modo maior mixto e o cambio de modo. Tonalidades e acordes do modo maior mixto.
- Características da melodía romántica. Xiros melódicos característicos. A ausencia da tónica.
- Novos modelos cadenciais do Romanticismo: Cadencias auténticas, semicadencias, rotas, frixias e plagais.
- A modulación no Romanticismo. O emprego da sexta aumentada alemana e do sétimo grao diminuído na modulación enarmónica.
- A progresión ou secuencia romántica. Os modelos de terceira. O círculo de quintas con dominantes secundarias.
- Novos acordes do Romanticismo. A 9ª de dominante. Acordes con sexta engadida ou substitutiva. Os acordes de dominante ca 5ª elevada ou rebaixada. O acorde de Tristán. O emprego do III grao aumentado como dominante ou dominante secundaria. A sexta aumentada no Romanticismo. Francesa, Suíza, Wagneriana, Francesa incompleta e a sexta aumentada modal.
- As armonías sobre pedal de tónica ou dominante. O IV grao sobre o V.
- As resolución irregulares das dominantes secundarias, das dominantes, da sexta aumentada e da 6ª e 4ª cadencial. O novo orden T-D-D/D-S-T. Interpolacións e armonías ornamentais. A ausencia da función da tónica.
- A modalidade. Os modos gregos: Jónico, Dórico, Fríxio, Lidio, Mixolidio, Eolio e Locrio. O intercambio modal e a modulación modal. Armonía modal. Trazos modais en obras tonais.
- uso da modalidade en combinación ca tonalidade funcional. E. Grieg, A. Dvorak, G. Fauré, F. Mompou, etc.
- As escalas pentatónicas. Os 5 tipos. Armonía pentatónica. Escalas incompletas.
- Escalas artificiais. Escalas de tonos enteros ou hexatona, octatónicas, e a escala acústica. Características armónicas das escalas simétricas.

9.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda

avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- Identificar mediante a análise de obras os compoñentes da linguaxe musical das épocas da historia da música occidental.
- Sinalar os elementos da linguaxe musical que lle confiren á obra analizada un determinado estilo.
- Expor, con base na análise de obras das épocas da linguaxe musical occidental, os elementos, os procedementos e os niveis estruturais que configuran a forma a grande escala e a súa relación coas estruturas máis pequenas.
- Identificar auditivamente os elementos e os procedementos que configuran a forma a pequena escala e a grande escala.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

Coñecemento básico dos principios e dos máis básicos elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, do Romanticismo e do Impresionismo.

Coñecemento a través da análise dos componentes da linguaxe musical (macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía – cadencias, acordes e procedementos modulatorios-, temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.), a partir de obras de diversa épocas e autores, dos estilo do Romanticismo e do Impresionismo

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Os procedementos serán a observación sistemática, diaria e directa do alumnado; o cartafol de clase; o diario de clase; os traballos de grupo e os exames.
- Realizarase unha avaliación inicial ou diagnóstica, unha formativa e outra sumativa ou final.
- O retraso na entrega de traballos poderá supoñer unha penalización dun 50% na calificación dos mesmos.
- Se un alumno non asiste a alguna das clases deberá poñerse en contacto co profesor ou cos compañeiros para informarse acerca das posibles tarefas propostas durante a súa ausencia. A non asistencia a

cada unha das sesións non exime da obrigación de presentar ditos exercicios na data proposta na aula.

- A reiteración na demora ó chegar á clase (3 retrasos de 10 ou máis minutos) suporá unha falta non xustificada datada co último día da tardanza.

9.2.3.4 Criterios de cualificación

- A participación activa na clase suporá o 10% da nota final.
- A correcta realización dos exercicios e dos traballos suporá o 30% da nota final.
- A nota dos diferentes exames (escritos e orais) suporán o 60% da nota final.

9.2.4 Medidas de recuperación

Estas medidas serán necesarias no caso de que o alumnado non acade os obxectivos mínimos esixibles.

9.2.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

O alumnado que non acade os mínimos esixibles terá dereito a un exame alternativo ó final de curso. Esta proba seguirá o mesmo protocolo da proba extraordinaria descrita nesta programación.

9.2.4.2 Probas extraordinarias

A proba consistirá:

- Na análise dunha obra/as ou fragmentos (do Romanticismo e/ou Impresionismo), facendo fincapé na análise sonora, melódica, rítmica, harmónica e formal.
- Realización de preguntas xa sexan teóricas ou ben teórico-prácticas sobre os contidos do curso.

9.2.5 Recursos didácticos

- Encerado e papel pentagramados
- Piano eléctrico
- Pizarra dixital
- Proxector de vídeo
- Equipo de audio
- Gravacións discográficas para as audicións
- Partituras para a análise

- Internet
- Vídeos didácticos sobre análise melódico e harmónico aloxados no espazo ABALAR.
- Bibliografía:
  - Armonía. Diether da Motte. Ed. Labor, 1989.
  - Tratado de la Forma Musical. Clemens Kühn. Ed. Span Press Universitaria, 1998.
  - Historia de la composición musical en ejemplos comentados. Clemens Kühn. Idea Música, 2003.
  - La Melodía. Ernst Toch. Ed. Span Press Universitaria.
  - La música romántica. León Plantinga. Ed. Akal música.
  - La música del siglo XX. Robert P.Morgan. Ed. Akal. □ An
  - Aproximación al lenguaje musical de J. Turina. José Mª Benavente. Editorial Alpuerto, 1998.
  - La música del siglo XX: modernidad y emancipación. José María García Laborda. Ed. Alpuerto, 2000.
  - Introducción a la música del siglo XX. Otto Károlyi. Alianza Editorial, 2008.
  - Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Joel Lester. Ed. Akal, 2005.
  - La música del siglo XX. H. H. Stuckenschmidt. Ediciones Guadarrama, 1960.
  - Armonía del Siglo XX. Vincent Persichetti. Real Musical, 1995.
  - Historia de la música occidental vol. 2. Donald J. Grout y Claude V. Palisca. Alianza Música, 1996
  - Análisis musical: Claves para entender e interpretar la música. Margarita Lorenzo de Reizábal y Arantza Lorenzo de Reizábal. Editorial de Música Boileau, 2009.
  - Historia de la composición musical en ejemplos comentados. Clemens Kühn. Idea Música, 2003.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanza profesional de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Composición para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao centro dispoñible na páxina web do centro.